Пам'ятайте про Україну!

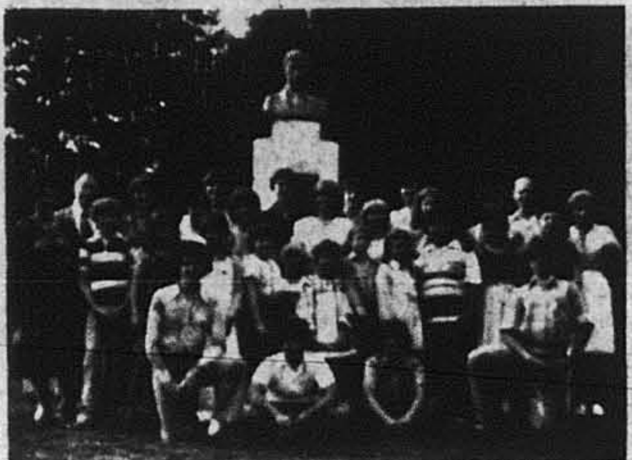
СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St Jersey City, N.J. 07302
Телефони. (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч.150 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 21-го СЕРПНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, AUGUST 21, 1979 No. 189. VOL. LXXXVI.

НА ОСЕЛІ ОДВУ В ЛІГАЙТОВН, ВІДБУВАЮТЬСЯ ДИТЯЧІ ТАБОРИ

Учасники табору на „Ольжичівці" зі своєю командою та гістьми.

Лігайтовн, Па. (С. Г.). — Почавши від 1957 року заходами Головної Управи Українського Золотого Хреста, тут, в мальовничій околиці підгір'я Пенсильванських гір „Поконо" на оселі ОДВУ імені Олега Ольжича-Кандиби кожного року, відбуваються табори для хлопців і дівчат, яких батьки привозять сюди з різних стейтів Америки.

Ініціятором таборів для молоді на Оселі, а відтак на протязі 20-ти років невтомною комендантко і душею таборів була заслужина суспільно-громадська та політична діячка і педагог сл. п. проф. Оксана Ґенґало. Щоби вшанувати пам'ять тієї заслуженої працівниці, то цьогорічні табори названо „іменем професора Оксани Ґенґало". Виховну Комісію з доручення Головної Управи Українського Золотого Хреста очолюють пані: Володимира Кавка — референтка виховання, Дарія Бойдуник д-р Софія Карпинська, Ліда Белендюк, Анна Зуб і Раїса Куделя — головна опікунка табору. Обов'язки медсестри виконує п-і Марта Каратницька-Амаро.

Автор цієї статті відвідав „Ольжичівку" в липні, якраз тоді, коли дітвора весело забавлялась біля простого басейну. Одні купалися в басейні, а інші грали у відбиванку або в „копаний" м'яч, що є популярним серед нашої молоді.

При вході до головного будинку зустріла автора статті молода симпатична п-і Раїса Куделя, сказавши, що вона є головною опікункою таборовиків. А коли почула, що прибув представник УНСоюзу, ввічливо запросила до канцелярії Оселі, де при помочі члена Центральної Управи ОДВУ Миколи Андрейка поінформувала про табір й оселю „Ольжичівки". Відтак пані Раїса Куделя познайомила представника УНСоюзу з комендантко табору панною Уляною Михайлюк, студенткою Темпел университету, яка, до речі, є членом Театральної Студії під керівництвом Володимира Шашаровського в Філядельфії. Після короткої наради з проводом табору вирішено, щоби представник УНСоюзу зустрів таборовиків і привітав їх від Союзу. В 6-ій год. вечора на свисток „пані комендантки" всі таборовики помаршували під пам'ятник Олега Ольжича-Кандиби, де пані Раїса Куделя представила їм представника УНСоюзу і попросила його до

(Закінчення на стор. 3)

АМЕРИКАНСЬКА ГЕЛЬСІНКСЯ ГРУПА ВИМАГАЄ ЗВІЛЬНЕННЯ П. І В. СІЧКІВ ТА О. БЕРДНИКА

Ню Йорк. — Американська Гельсінкська група звернулася листовно до першого секретаря Комуністичної партії Української ССР Володимира Щербицького з вимогою негайно звільнити недавно заарештованих членів Української Гельсінкської групи Петра Січка та його сина Василя і раніше арештованого члена Олеся Бердника.

„Ми закликаємо вас вжити всіх можливих заходів для звільнення цих осіб, бо їхнє ув'язнення є безпосереднім порушенням Гельсінкських угод", — сказано в листі з 9-го серпня ц. р., що його підписали голова Американської Гельсінкської групи Роберт Бернстін і його заступник Орвілл Шелл. Копії листа вислано до Леоніда Брежнєва та до члена прокуратури Львівської області Іванова, який має вести слідство над Січками.

У листі до В. Щербицького автори звертають йому увагу, що арештування Січків піднесло число заарештованих в Україні членів Української Гельсінкської групи до 11. Автори листа стверджують, що організація, яку вони очолюють — це „група громадян, які серйозно зацікавлені у пошануванні прав людини в нашій та в інших країнах, які підписали (Гельсінкські угоди)".

Петро Січко

Василь Січко

Олесь Бердник

У заключенні листа Американська група повідомляє В. Щербицького, що вона заплянувала наради в справі арештів названих вгорі осіб на другу половину вересня і, уважаючи цей лист відкритим, бажала б мати до того часу відповідь.

Згідно зі заявою Гелен Сень, директора для справ СССР і Східньої Европи при Американській Гельсінській групі, ця організація вже приготовляє подібного листа в справі Юрія Литвина та плянує вислати його ще цього тижня. До речі, п-і Сень заявила, що вона є українського роду.

ЗАЯВА В СПРАВІ НОВИХ АРЕШТІВ В УКРАЇНІ

До
Комісії для безпеки і співпраці в Европі при Конгресі ЗСА
Заступника державного секретаря для справ людських прав при Державному департаменті ЗСА
Пана Едварда Мезвінського при місії ЗСА до ООН
Пана Джорджа Міні, президента АФП-КІО
Урядів, які підписали Гельсінкські угоди
Всіх суспільних організацій прав людини
Преси і радіо всіх демократичних країн:

Дня 6-го серпня 1979 року в Києві заарештовано ще одного члена Української Гельсінкської Групи — Юрія Литвина. А 5-го липня Івано-Франківський КҐБ заарештував двох інших членів Групи — Петра і Василя Січків (батька і сина). Від 6-го березня у катівнях Київського КҐБ тримають члена Групи — відомого українського письменника Олеся Бердника, який від дня арешту, тобто понад п'ять місяців, провадить голодівку протесту проти безпідставного ув'язнення.

Як відомо, вже раніше засуджено на довгі терміни ув'язнення 7 членів Групи: Миколу Руденка, Олексу Тихого, Мирослава Мариновича, Миколу Матусевича, Левка Лук'яненка, Василя Овсієнка і Петра Вінса. Останній вже відбув свій термін ув'язнення і примушений еміґрувати на Захід.

Ця безупинна хвиля арештів і засудів йде на тлі загального потоптання національних, релігійних і людських прав в Україні. Влада, замість того, щоб припинити порушення прав людини, створює умови в яких сторонній світ не міг би дізнатися про ці порушення. Якраз з цією метою винищується не тільки Гельсінкська Група, але й її кореспондентів. Ось тільки остані приклади. Нещодавно засуджено на 3 роки табору суворого режиму кореспондента Групи інженера Йосипа Зісельса. Під кінець квітня заарештовано філолога Юрія Бадзя.

Але крім арештів застосовують теж вбивства. Зацькований переслідуваннями КҐБ, вкоротив собі життя історик Михайло Мельник. Закатовані на смерть у застінках КҐБ відомий український письменник Гелій Снєгірьов і видатний композитор Володимир Івасюк. Ще раніше в загадкових обставинах були вбиті художники Алла Горська і Ростислав Палецький.

Ці чисто колоніяльні методи розправи з учасниками правозахисного руху, яскраво свідчать про колоніяльний характер влади в Україні.

Ще яскравіше показує влада свій колоніяльний характер в Криму. Кримських татар, які повернулися на свою батьківщину, викидають з власних хат. Хати руйнують. Людей вивозять на заслання, масово арештують і засуджують. На працю ніде не приймають, створюються умови голодування. Бідні люди, не бачучи виходу, не раз рішаються на самогубство. Так, обороняючи свою родину, спалив себе Муса Мамут. Ще інші 3 татари — батьки родин — поповнили самогубство.

Світ повинен про це знати і рішуче запротестувати проти антилюдських дій комуністичної колоніяльної імперії.

Сумління світу не може мовчати!

Вимагаємо:

1. Припинити арешти і позасудові переслідування правозахисників.
2. Загальної політичної амнестії.
3. Національної незалежности усіх народів.

На доручення Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінкських угод

д-р Петро Григоренко,
член Української і Московської груп сприяння виконанню Гельсінкських угод, представник Української групи на Заході, кол. генерал-майор Червоної армії.

14-го серпня 1979

ШЛЕСІНДЖЕР ПЕРЕСТЕРІҐАЄ ПРОТИ СОВЄТСЬКОЇ ЗАГРОЗИ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

Вашінгтон. — Джеймс Шлесінджер, секретар оборони в урядах президента Ричарда Ніксона і Джералда Форда і секретар для справ енергії в уряді президента Джіммі Картера, що його Картер димісіонував у ході недавньої реорганізації свого уряду, виголосив у четвер, 16-го серпня, перед великим гуртом журналістів прощальну півгодинну промову, в якій рішуче перестерігав, щоби Америка не допустила до зросту сили і впливів Совєтського Союзу на Близькому Сході.

Джеймс Шлесінджер промовляє на пресовій конференції

Заволодіння Совєтським Союзом джерелами нафти було б — за словами Шлесінджера — „кінцем світу". Тому Шлесінджер рішуче поручав зберігання з арабськими країнами, продуцентами нафти, якнайкращих взаємин.

Шлесінджер очевидячки виминав явне обвинувачення президента Картера у послабленні американської збройної потуги, проте з його промови видніло виразно занепокоєння, що ССССР щораз збільшує свою збройну потугу, головно в ділянці летунства, і що Москва послідовно та вперто проводить свій наступ проти Близького Сходу, як джерела продукції нафти, виконуючи цим заповіт Петра Першого.

Щодо самої проблеми енергії, то Шлесінджер підтримав останній проєкт президента Картера, в якому закликалось до більшого використання вугілля, атомової і соняшної енергії, дармащо організації, які дбають за зберігання чистоти повітря, палко проти цього протестують. Шлесінджер перестеріг, щоби не сподіватися на збільшений доплив нафти від продукуючих її арабських країн, бо на них, мовляв, не можна полягати і їм вірити.

На ту конференцію Шлесінджер явився у товаристві своєї дружини, а деякі з поміж його восьмеро дітей прислухувались з ґалерії. Які дальші особисті пляни Шлесінджера — газети не подають.

МОСКВА ДАЛІ МАЄ БЮРОКРАТИЧНІ ПРОБЛЕМИ В ПРОМИСЛОВОСТІ

Москва. — Рід довших років Кремль плянує та видає безнастанні директиви як поправити свою велетенську економічну бюрократію та зробити її більш ефективною.

В останньому місяці ЦК Компартії видав нові декрети про зміни в основних економічних показниках, які виявляють, чи фабричні робітники і директори виконують свої призначені квоти виробництва. Пресі також наказано стати більш „підприємчивою" та пильнувати, щоб пляни виконувалися як вказано партією.

Але упевнитися, чи прикази виконують, то в Совєтському Союзі нелегка справа. Леонід Брежнєв критикує економічну неефективність совєтської індустрії вже довгі роки, але і він не спроможний поліпшити ситуацію. Минулого року він критикував Ґосплян та різні міністерства, що вони не виконують прийнятих плянів. Наприклад, він згадав: будування фабрики бляшаних пушок в Находці розпочато ще в 1966 р., але вона буде закінчена аж десь в 1983 році.

Газета „Правда" дуже часто жалується, що різні вироби, конечні для щоденного вжитку, не виробляють, наприклад, батерій до електричних лямпок, емалевих посудин і т. п. все бракує, бо загальні пляни не беруть під увагу малих виробів, а звертають енерґію на більш імпозантні та видимі продукти.

Совєтський економічний зріст, який становив 5% в 1965, правдоподібно впаде до 3% в 1980 р. Економіка також терпить від браку робочої сили, що частинно спричинений низьким приростом населення.

Отже, нові зміни в показниках навряд чи приспішать видайність та ефективність, бо проблема лежить не в нових декретах, але в тяжкій совєтській бюрократичній машині, яка забороняє всяку індивідуальну ініціятиву та яка кермується вказівками партії, що тільки комплікує цілий процес виробництва.

17 осіб загинуло під час перегонів яхт в Англії

Лондон. — Під час перегонів яхт в Англії, зорганізованих „Королівським перегоновим океанічним Клюбом", сталася цього тижня небувала дотепер в історії таких щорічних імпрез катастрофа: раптом, без ніякого попередження, зірвався буревій, який розігнав понад 300 яхт, які брали участь у перегонах від берегів Англії до Ірляндії. 24 такі кораблі різної величини, вартістю кругло 11 мільйонів долярів затонули, і врятувалися тільки ті, які встигли заплисти до будь-котрої найближчої пристані. Згинуло 17 осіб і це число вважають ще надзвичайно низьким, бо могло загинути багато більше, як би не негайна рятункова дія, поведена британськими, французькими та голяндськими кораблями і літаками.

Між загинулими є 13 англійців, два голляндці і два американці — обидва, які були постійними мешканцями в Англії. Вони затонули разом із кораблем „Аріядне", що пішов на дно. Вітер гнався силою до 60 миль на годину й підніс хвилі висотою шість поверхів. Водночас настала пітьма, в якій трудно було вести рятункову дію.

Англійські власті наказали перевести слідство, як можна було переводити морські перегони не запевнившись щодо доброї погоди. Англійська преса повна подробиць тієї катастрофи — прославляється особливо геройську поставу голяндських моряків, що рятували жертви катастрофи. Деякі учасники перегонів, уцілілі із затоплених човнів, перебували у воді кілька годин, поки їх не врятували гелікоптери.

Андрю Янґ обвинувачує Ізраїль

Ню Йорк. — Андрю Янґ, який минулої середи, 15-ґо серпня, зрезиґнував зі становища амбасадора ЗСА до Об'єднаних Націй в наслідок порушення дотеперішньої настанови уряду ЗСА щодо Палестинської Визвольної Організації (ПВО), обвинуватив Ізраїль у створенні „публічної афери" з його зустрічі з представником ПВО під кінець липня цього року, додаючи, що це може викликати прихильні до палестинців настрої серед негритянського населення ЗСА.

Виступаючи на пресконференції тут у четвер, 16-го серпня А. Янґ заявив, що він остерігав амбасадора Ізраїля до ОН Єгуду Блюма, що виявлення подробиць про його зустрічі зі Зеді Лябібом Терзі не матиме корисного ефекту на хід переговорів щодо стабілізації на Близькому Сході та що це може привести до серйозного конфлікту поміж негритянським і жидівським населенням ЗСА. Однак Янґ підкреслив, що його резиґнація була подиктована його „власними тактичними мотивами" та що він доложить всіх старань, щоб відносини поміж негритянською і жидівською громадами не погіршились. Він рівнож заявив, що ще перед уступленням з його посту плянує подорож по країнах Африки, щоб запевнити їхніх провідників, що політика ЗСА у відношенні до тих країн не зміниться.

Речники жидівсько-американської громади не заперечували вимог звільнення Янґа, однак вони твердять, що ці вимоги не пов'язані з його приналежністю до негритянської раси. „Ми вимагали б резиґнації навіть якщо б кольор його шкіри був жовтий чи рожевий". — заявив один із речників американських жидів.

Всупереч деяким гострим заявам негайно після резиґнації Янґа, провідні діячі негритянських груп, після довших розмов з ним, злагіднили свої обвинувачення в сторону жидів, звертаючи вістря своєї критики в сторону Білого Дому і Державного департаменту.

У Пакістані продовжується заколот

Карачі. — У Пакістані, найбільшій країні у сусідстві Індії, створилася така дивна ситуація, що вдова і дочка попереднього президента країни, що його теперішній президент, генерал Мохаммед Зія, вислав на шибеницю, боряться за владу в країні.

Засновник пакістанської Народної партії Зульфікар Алі Бутто, колишній амбасадор Пакістану в Об'єднаних Націях, опісля прем'єр і президент тієї країни, втратив владу, коли генерал Зія перевів збройний переворот. Зульфікара Бутта арештували, судили і засудили на смерть за те, що він нібито наказав був убити одного свого суперника. Генерал Зія затвердив, цей вирок і Бутта повісили.

Але його вдова стала головою названої партії і співпрацює з нею її дочка, яка закінчила високі студії в Оксфорді в Англії. На 11 листопада розписано в Пакістані парляментарні вибори і — за твердженням американських кореспондентів — Народна партія має поважні шанси виграти, а наслідком цього могла би прийти до влади вдова по загинулому — з вини теперішнього президента колишнього пакістанського державного мужа. Однак, коментатори звертають увагу, що генерал Зія напевне до цього не допустить. Вдова і дочка Зульфікара Бутта знаходяться під домашнім арештом. Диктаторський генерал — президент має різні можливості уневажнити мандат вдови і її дочки, навіть, коли би їх вибрали. Все це створює новий фермент у тій країні.

Уряд Уґанди звільнить 232 в'язнів

Кампала, Уґанда. — Уряд Уґанди подав до відома, що 232 особи, яких ув'язнено під час повстання проти колишнього диктатора Іді Аміна, будуть звільнені вже в найближчих днях. Деякі з тих осіб були піддались добровільному ув'язненню, побоюючись за своє життя під час повстання, у наслідок якого повалено режим Аміна.

Уряд не повідомив де перебувають ув'язнені особи, але поінформував, що серед них є лікарі та інші цивільні особи, як також вояки, поліціянти та сторожі в'язниць. Генеральний інспектор поліції А. Барлов звернувся із закликом до громадянства одобрити звільнення згаданих осіб.

У міжчасі, міністер культури і громадського розвитку Уґанди, Дан Вадада Набудере, повідомив, що уряд заморозить всі банкові конта колишніх службовців в уряді Аміна та що ці гроші будуть зужиті на допомогу родинам вбитих режимом Аміна осіб.

Віндзорський університет оголошує українські курси на 1979-80 навчальний рік

Відділ Німецьких та Слов'янських Студій вже дев'ятий рік продовжує навчання українознавства, поширеного до восьми курсів та головної спеціялізації в програмі наукового ступня бакалавра (B.A.).

Цього навчального року викладатимуться слідуючі курси:

УКР. 100 — початковий курс мови (7-10 год., вівторок), раніше цей курс був УКР. 040.

УКР. 200 — розвиток української культури й літератури (7-9 год., середа), викладатиметься в англійській мові.

Закликаємо студентів записуватися на ці курси ще перед 2-им вереснем 1979 року. Заплата за один курс — 145 дол., а для старших осіб від 60 років — курси безкоштовні. Реєструйтесь на вищезазначені курси, звертаючись до Office of the Registrar — University of Windsor, Windsor, Ontario, N9B 3P4, Tel.: 253-4232 (Ext. 203).

За додатковими інформаціями звертайтесь до Ради Українознавчих студій: Ukrainian Studies Council, 2919 Glenwood Ave., Windsor, Ont. N9E 2X7, Tel.: 966-2348, 966-3345, 969-0847.

МАЛЬВА ЛАНДА ІНФОРМУЄ ПРО ВЯЧЕСЛАВА ЧОРНОВОЛА

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — У самвидаві поширюється документ, що його надіслала діячка російського правозахисного руху Мальва Ланда представникові Московської Гельсінкської групи Людмилі Алексеєвій. У цьому документі є цікаві фрагменти про Вячеслава Чорновола. Передаємо їх тут у перекладі з російської мови. Розповідь починається з приїзду Ланди до Києва у 1979-му році.

„...У Києві, хвилину після того, як я вийшла з поїзду, мене затримали два міліціонери. У відділенні міліції мене обшукали, роздягнувши до гола. Мені закинули крадіж гаманця з великою сумою грошей, „у жінки, яка висіла в Конотопі" (це десь між Києвом і Москвою); „потерпіла" сказала, що вкрала „жінка в синій куртці" (до речі, синю курточку я надягнула щойно перед виходом з поїзду в Києві, до того часу вона була в торбі, куди я її поклала ще в Москві: було тепло).

Я їм сказала, що вони добре знають, що це брехня, що мене нещодавно були вже затримали і обшукали під приводом, що я „вкрала" і брала участь у „грабунку", а на ділі тому, що на мене полює КҐБ...

— „Ну ось бачите, ви вже не перший раз", розтовмачив офіцер у цивільному.

11-12 квітня ц. р. я поверталася з села Ольхівці (майже 200 км. від Києва), де відвідала Вячеслава Чорновола, в'язня сумління, який приїхав зі заслання в Якуті на відпустку. На півдорозі мене забрали з автобуса „в одній справі", там де я щойно була, „пропали документи". Обшукали. Повезли назад до Звенигородки, до міського відділення міліції. Там знову обшукали, роздягаючи до гола. Цього разу мені було сказано (якимсь високим чиновником МВД), що „в Ольхівцях пограбували магазин", вкрали дорогоцінні золоті речі, годинники; є свідки, які бачили, як біля автобусної станції в Ольхівцях, мені передавали „торбу з краденим"... В результаті обшуку в мене забрали Звернення Московської Гельсінкської групи з нагоди 30-річчя Загальної декляраці прав людини, а теж рукописну копію заяви Вячеслава Чорновола до Міністерства внутрішніх справ УССР — про незаконні дії властей з метою не допустити до побачення з дружиною і друзями в Києві; забрали теж декілька папірців з моїми нотатками і книжку в англійській мові Грем Грін „Влада і слава". Перетримали мене всю ніч. Наступного дня, начальник міської міліції вимагав від мене „вияснення" — чому я „тут": „тут в міліції" і „тут у районі"; чому в мене заява Чорновола, він висловив обурення, що я „розвожу"

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N. J. 07303

Бо життя є повне непорозумінь...

Кажуть, що „життя є повне непорозумінь і тихого смутку". Це однаково, як в особистому, так і суспільному та міжнародному житті. Скільки то смутку, а то й трагедій пережили люди і людство власне в наслідок непорозумінь!

З другого ж боку, і „порозумітись" не так то легко. Хтось щось скаже, чи напише в найкращій вірі і в найліпшій інтенції, а опісля в „інтерпретації" інших, не тільки суперників, але часто навіть приятелів, виявиться цілком протилежне. Мабуть немає між нами такого, хто не знав би цього з власного прикладу, однаково, як у своїй власній родині так і в громаді.

Інше діло, що на таке відношення є багато оправданих причин. Як з одного боку кожний міг би з власного досвіду назвати різні випадки непорозуміння, так з другого боку напевно не бракує йому і прикладів на те, як його підвели, обманули, використали його легковірність, що є такою самою складовою частиною „тихого смутку", як і недовір'я та непорозуміння.

На сказане можна б навести багато промовистих прикладів, прикладів непорозумінь, недовір'я і наївної легковірности, з теперішнього стану в нашій громаді. Проте, обмежимось тільки до одного і радше малого та незамітного прикладу на те, що сказано в заголовку: непорозуміння.

Маємо на думці проголошену в „Свободі" анкету про те, чи при Головній Канцелярії УНСоюзу потрібно „Кредитівки".

Отже, анкета сама по собі абсолютно не означає нічого іншого, як те, що в ній написано. Це також не є нічого нового. Кожне підприємство, як і кожна установа мають не тільки право, але й обов'язок дбати і давати всі можливі користі і виголи для своїх працівників та для своїх членів. Тільки це і ніщо інше мав і має на думці УНСоюз. Що більше, все це є рівночасно і в найкращому інтересі нашої громади та, зокрема, нашої кооперації. Проголошена бо анкета для перевірки потреби такої кредитівки при Головній Канцелярії УНС виразно говорить про обслугу тих, які не мають кредитівок у своїх місцевостях. Отже, наша Централя Українських Кооператив Америки (ЦУКА) збагатилася б не тільки ще одною складовою станицею, але й сотнями чи тисячами індивідуальних членів та сотнями тисяч чи й мільйонами тих долярів, що їх ті ще неохоплені нашою кооперативно-кредитовою системою наші громадяни складають в інших установах.

Отже, це й тільки це має на думці і на меті Головна Канцелярія УНС. Доброзамічність УНС у цьому відношенні підкреслена ще й тим, що евентуальне створення такої нової кредитової станиці, потреба якої в найкращому інтересі всіх є наявна, все ж таки попереджається анкетою та узалежнюється від висліду цієї анкети, себто останнє слово в цій справі залишається — можна б сказати — за народом.

Як сказано, це тільки малий і цілком другорядний приклад того „непорозуміння і тихого смутку", що ними сповнене життя людей і людських спільнот. Очевидно, що ми цього не змінимо, як нікому не пощастило змінити цього в минулому. Але важливе, щоб ми були того свідомі і в тій свідомості пробували оцінювати щоденні наші проблеми, як особистого і родинного, так і суспільно-громадського порядку. Тоді ми хоч і навряд чи виключили б, але цілком певно зменшили б випадки непорозумінь, а з цим і злагіднили б той „тихий смуток", від якого у нас часто таки справді аж переливається.

СОВЄТСЬКИЙ „ГОЛОКАВСТ"

(М. С.) — Американський роман і опісля на його підставі зроблений фільм „Голокавст" — набрали широкого розголосу в світі. Проте до СССР цей фільм не дістався, його там не висвітлюють і навряд чи за сучасни умов висвітлювати... У СССР уже не від нині проходить явна хвиля антисемітизму. Почалася вона ще за часів Сталіна і то далеко до нашумілої боротьби з „безрідними космополітами" в 1950-их роках, масових арештів і розстрілів жидівських лікарів.

В Ізраїлі підготовляють тепер видання так.зв. „Чорної книги" — збірника документів про ліквідацію жидів на окупованих німцями частинах СССР під час совєтсько-німецької війни. Це друге видання цієї книги. Перше видання відредаговане відомими совєтськими письменниками Ільєю Еренбургом і В. Ґросманом появилося в СССР 1948 року, проте його з друкарні відразу ж забрали й знищили повністю.

Історія „Чорної книги" почалася 1943 року, коли то з ініціятиви Еренбурга і Ґросмана цілий гурт совєтських письменників та журналістів почав збирати документальні матеріяли про ліквідацію жидівського населення на території СССР, окупованій німцями. Матеріяли збирали в більшості журналісти, які працювали в армійських і дивізійних газетах. Ці журналісти разом з армією перші входили на звільнену територію. Чимало матеріялів доставляли фронтові офіцери. Шефство над „Чорною книгою" обняв був Жидівський антифашистський комітет, який постав у СССР під час війни і складався з видатніших представників совєтського жидівства. Головою цього Комітету був народний артист СССР Соломон Міхоелс.

Зібрані для „Чорної книги" матеріяли свідчили не тільки про злочини нацистів, що масово зліквідували жидівське населення на окупованих ними територіях, а й з великою мірою компромітували совєтський режим. Вони свідчили про те, як хаотично проходила евакуація західніх областей СССР, як совєтський режим нічого не робив у тому напрямі, щоб евакуювати жидів зі західніх областей СССР і не перестеріг їх перед небезпекою, яка їм загрожує. Навпаки, влада явно перешкоджала стихійній втечі жидів. Для біженців з недавно прилучених до СССР Зах. України, Зах. Білорусії й Балтійських країн старі совєтські кордони були замкнені і совєтська прикордонна охорона нікого не пропускала.

Так само і ще до того часу, тобто за совєтсько-німецької дружби 1939-1941, совєтська пропаганда систематично замовчувала гітлерівську акцію нищення жидів. А після розриву цієї дружби й початку совєтсько-німецької війни совєтська преса не боролась з антисемітською пропагандою гітлерівців, не повідомляла про факти нищення жидів. Навіть у дипломатичних нотах Молотова до урядів світу йшла мова тільки про страшні звірства нацистів у стосунку до совєтського населення окупованої території, але не згадувалось про те, що головне вістря терору було скероване проти жидів. Навіть кривава різня в Бабиному ярі, скерована передусім проти жидів, трактувалася як „репресивна політика німців проти росіян, українців і жидів".

Отож у зв'язку з тим, що в часи війни жидівська проблема стала для совєтського режиму табу й ніде не підкреслювалося, що тільки супроти жидів гітлерівці ставили собі за завдання ліквідації цілого народу, вихід „Чорної книги" став для режиму дуже невигідним. І коли після її опрацювання, вона 1946 року була надрукована, цілий наклад повністю конфісковано, а 1948 року знищено. Саме в той час почалися в СССР репресивні заходи проти жидів. 1948 року закрили Жидівський антифашистський комітет, створений 1941 року, і всіх його членів арештовано. Пізніше, 1952 року, їх розстріляно разом з іншими діячами жидівської культури. Вцілів тільки єдиний Еренбург завдяки милості Сталіна. Таким чином, як бачимо, конфіскація, а потім знищення „Чорної книги" припало якраз на час посилення репресій проти совєтських жидів. Як пише американський дослідник С. Шварц у книзі „Жиди в СССР на початку Другої світової війни", совєтський режим не протиставився поширюванню антисемітизму серед совєтського населення, що діялося під впливом нацистської пропаганди, і навіть не давав можливости населенню оцінити маштаби і значення політики винищування жидів. Про це совєтська преса мовчала.

Потім, починаючи з 1950 року, насаджувався в СССР антисемітизм згори, почалася кампанія проти „безрідних космополітів", що була скерована майже виключно проти жидів, з'явилася „справа лікарів-жидів", які плянували „отруїти" Сталіна, як і плян переселення жидів у Східній Сибір, щоб „охоронити їх перед справедливим гнівом совєтського народу". Отже книга, в якій документально розкривалися злочини нацистів супроти жидів на окупованих ними територіях СССР, про що населення мало знало, бо совєтська преса мовчала, книга, в якій говорилося про спротив жидів, про допомогу, яку їм давало чимало людей інших національностей, така книга була небажаною для совєтського режиму і її знищили.

Як попала ця книга до Ізраїля? 1965 року, після процесу над Айхманом, у єрусалимський інститут-музей „Яд Ва-шем" з'явився ізраїльський громадянин Цірюльніков і передав на збереження грубий машинопис на яких 1,200 сторінок, який він, за його словами, отримав 10 років тому в ЗСА. Це був рукопис „Чорної книги". Невідомо, яким чином цей рукопис дістався в руки жертводавця. Думають, що Еренбург передав цей рукопис до ЗСА. Тепер книга має незабаром появитися в Ізраїлі.

1,000 ОСІБ ЗАГИНУЛО, КОЛИ ПРОРВАЛАСЬ ГРЕБЛЯ В ІНДІЇ

Ню Делі. — Довгі зливні дощі спричинили вилив ріки Мончі біля міста Морві, яких 300 миль на північний захід від Бомбею. Рвучка ріка зірвала греблю, при чому у названому місті, яке нараховувало кругло 70,000 мешканців, згинуло понад 1,000 осіб. Катастрофа сталася нічччю і мешканці злегковажили собі перестороги, що їх передавано через радіо. У названому місті нема ні одного дому, який залишився цілим. Здогадуються, що число жертв значно зросте, бо багато більше осіб загинули і знаходяться під руїнами домів. Матеріяльні шкоди обраховують на 30 мільйонів долярів. Гадають, що можна буде відбудувати те місто не швидше, як за 10 років.

Роман С. Голіят

СВОБОДА ПРЕСИ І ІНФОРМАЦІЇ В ЗСА І АҐЕНТИ МОСКВИ

Останніми часами в англомовній американській пресі появився ряд статтей, в яких автори обговорюють пекучі питання, зв'язані з пресовими інформаціями і справою свободи друкованого слова.

Дідре Кармоді у статті „Growth of Privacy Laws Complicating Press Problems on Keeping the Public Informed" („Зріст законів про недоторканість приватного життя людини комплікує проблеми преси у відношенні до її завдання інформувати громадянство") в „Ню Йорк Таймсі" з 7-го липня 1979 року ставить ряд запитів, з якими часто зустрічаються працівники преси, але на які навіть судді не спроможні дати однозгідної відповіді, а саме: Чи інформаційні бюра повинні виявляти факти про позаподружні „романтичні" зв'язки суспільного діяча? Або, що даний діяч є алькоголік? Чи повинні пресові аґентства подавати прізвища малолітніх правопорушників, нижче 16 років, коли вони заподіяли злочин? Можуть ті бюра об'являти зміст секретних документів, які висвітлюють некомпетентність і корупцію державного урядника? Або, що це все разом взяте не є суспільною справою.

З одного боку є домагання, щоб подати до публічного відома дані про державних працівників, виявити їх особисті фінансові справи, а з другого боку, загально прийняте поняття, що уряд, банки, аґенції бондових запорук, як також засоби масової інформації забагато сунуть свого носа в приватні справи громадян.

На повищі питання досі ще не подано точних відповідей, як також постійно зростають запити в інформаційних центрах і в судах по цілій державі.

Закон про недоторканість людини „Privacy Law" почав розвиватися в ранніх роках цієї держави, але щойно останніми роками Найвищий Суд визнав його за конституційне право про недоторканість — „Right to Privacy".

Закон про недоторканість охороняє людину проти насильного втручування в її приватне життя: таємне підслуховування механічними апаратами, або вхід кореспондента до мешкання під час того, як він шукає за новинками. (В комуністичних і тоталітарних державах цей закон немає ніякого значення. Поліційна система має там свої закони. РСГ.).

Це право забезпечує людину перед оприлюдненням правдивих, але дискредитуючих фактів.

Найвищий Суд в останньому часі виніс рішення, що стейти не поповнять злочину, коли надрукують прізвище малолітнього правопорушника, якщо пресова агенція дістала це прізвище легально.

Почавши з 1960-го року закон про недоторканість особи значно поширився, дуже часто втягаючи в ці справи пресу. Поширення законів про недоторканість приватного життя людини комплікує проблеми преси в її завданні інформувати суспільство.

Преса дуже часто знаходиться між молотом і ковадлом, тобто, своєю відповідальністю інформувати про події і зростаючим намаганням охоронити недоторканість приватного життя людини. Публіка має різні погляди відносно того, як преса повинна трактувати недоторканість людини відносно її приватного життя.

В останніх публічних опитуваннях стверджено, що тільки 30 відсотків з тих, з якими переведено інтерв'ю заявили, що, на їх думку, газети, журнали й телебачення забагато шукають за приватними інформаціями.

Пол Скат у статті „Helping the Soviet Spy" („Помагаємо совєтським шпигунам"), яка була поміщена в католицькому тижневику „The Wanderer", з 5-го липня 1979-го року доказує, що „Freedom of Information Act" („Закон про свободу інформації") є дуже сприятливий для агентів КҐБ, яких за підрахунком „Еф-Бі-Ай" знаходиться в З'єднаних Стейтах Америки біля 40 відсотків з тих, що мають пашпорти СССР або країн Варшавського Пакту, які професійно затруднені в КҐБ або інших комуністичних розвідках. Досвідчені агенти „Еф-Бі-Ай" стверджують, що число комуністичних агентів на терені ЗСА приблизно 3 тисячі.

Директор „Сі-Ай-Ей", адмірал Стенафілд Тирнер виявив, що знані КҐБісти, так звані урядники польської амбасади, вживали „Закон про свободу інформації" щоб дістати засекречені інформації відносно таємних стратегічних матеріялів і їх примінення.

Закон про свободу інформації є джерелом всезростаючих протестів між службовцями державної безпеки, бо деякі дуже секретні документи можуть пошкодити державній безпеці. Було чимало випадків, що при виявленні документів, які мали бути не засекреченими, дано нагоду злочинцям і чужинецьким агентам відгадати ідентичність доношиків, багато з яких пізніше знайдено замордованими після появи тих документів.

КҐБ під цю пору вживає електронічні підслухові апарати, так у совєтській амбасаді, як і в Об'єднаних Націях, які можуть рекордувати за одну хвилину кілька тисяч телефонічних розмов.

З повищесказаного наглядно видно, що свободу американської преси й інформаційних бюр вміло використовують працівники московських ячейок на терені ЗСА.

Ольга Кузьмович

ЩЕ РАЗ ТЕ САМЕ ПИТАННЯ

Включаю радіо, коли заповідач саме кінчає спортові новинки, і так, я схоплюю лише його останні слова: „...програли ганебно українцям". Мені на одну коротку хвилину стає невимовно радісно. Значить якась наша спортова дружина перемогла американців! Але мою радість розвіває холодна дійсність. Та ж це лише останні вислідн зі Спартакіяди у Москві, а не з спортових змагань в Америці! На маргінесі слід підкреслити, що це був один із нечисленних випадків, коли американський спортовий репортер говорив у зв'язку зі Спартакіядою про українців. В загальному рідко у звітуваннях чи радіо чи телебаченні, які, до речі, тепер повторюють на телевізійних програмах, чуємо про українців чи Україну, а тільки вживають „Росія", „російські" і т. п. Цікаво, як багато із нас протестувало проти цих перекручувань у пресі, радіо чи телевізії.

А чи не було б гарно, як би моя ілюзія стала дійсністю? Коли б імена українських спортовців та українських спортових дружин тут, на американській землі, ми чули часто в радіо й телевізії та читали в щоденній пресі на передових місцях? Та ж більшість нашої спільноти перебуває вже понад двадцять років на цьому континенті, в добробуті та спокої виховуються українські нові покоління так, як американські. Скільки за ці роки української дітвори й молоді вибилося на передові місця принаймні в одному спорті? Чому наша молодь буде тепер знову лише пасивними глядачами на Олімпійських Ігрищах, а не її активними співучасниками? Тільки не оправдуймо, ради Бога, цієї пасивности браком матеріяльних засобів чи тим, що ми належемо до етнічної групи!

У спорті походження, стать і колір шкіри не грають ніякої ролі, коли встановлюють рекорди. І не грають вони ролі в довгих роках заправи надійних, молодих спортовців. Але, здається, що саме в тій довгій заправі лежить у нас головна причина. Усі ми добре знаємо та постійно читаємо в пресі про довгі роки щоденної послідовної заправи, яку вимагає кожний спорт, коли хочеться бути в його передових рядах. І ми постійно бачимо на сторінках спортової преси або на телебаченні тих справжніх дітей, які вправляючи 7-8 годин денно стають в 12-13 років світовими першунами в руханці, плаванні, їзди на совгах чи останньо в тенісі.

Не знаємо, а радше можемо догадуватися, якими методами переводять ту послідовну безперервну заправу в Совєтському Союзі, але знаємо добре,, що в ЗСА вона відбувається силою волі, завзяттям, посвятою цілої родини і... бажанням бути першуном.

Коли до того здібні тендітні, виховані в авті та при телевізії американські діти — чому немає їм рівних серед нашої дітвори та молоді?

Либонь тут причина хіба в нашій вдачі, що вміє спалахувати емоціями, але бракує витривалости, скоро знеохочується й рідко поступає консеквентно та зі завзяттям до наміченої цілі.

Може мої міркування хтось із читачів зуміє опрокинути доказами, але коли я слідкую за підготовкою до Олімпіяди в 1980 році і за ролею, яку відограють спортовці у пробі світових сил і пропаганді для своїх народів, „паки і паки" насувається настирливе, хоча вже в нас „оклепане" питання: „А де наша молодь?"

Д-р Теодор Мацьків

КОМЕНСЬКИЙ І СКОВОРОДА — ПЕДАГОГИ СВОГО ЧАСУ

(Доповідь виголошена на Всесвітньому Ческому Конгресі, який відбувся 5-8 липня ц. р. в Коенігштайні, біля Франкфурту)

[2]

Деякі його намовляли, щоб він погодився та зробив кар'єру, він сказав: „Разві ви хочете, чтоби я умножил число фарисеїв? Їжте жирно, пийте сладко, одівайтеся мягко, а Сковорода... сохранит себе самого в цілості, в обуздані самолюбія, даби удобніє виполніть заповідь любови к ближному, в іскані слави Божієй, а не слави человіческой". З молодих років Сковорода жив дуже скромно, не їв м'яса, обмежувався до рослинних страв, овочів та меду.

Сковорода не ганявся за світською славою, але посвятив своє життя писанню філософічних творів та педагогіці. В 1750 р. Сковорода дістав посаду професора поетики в духовній колегії б Переяславі. Подібно як Коменський, Сковорода вчив у дусі гуманізму й заохочував своїх студентів говорити та писати рідною мовою. Це не сподобалося місцевому єпископові, який наказав йому придержуватися старої схолястики в церковнослов'янській мові. Сковорода радше волів зрезигнувати зі своєї посади, ніж вчити проти свого переконання. Він не пішов на еміграцію, як це зробив Коменський, але скитався в Україні по різних місцях, перебуваючи на хуторах своїх приятелів і бувших студентів, де роздумував та писав свої філософічні твори.

В 1759 році Сковорода одержав посаду професора класичної філології в Харківській колегії. Як і перед тим, він учив в дусі гуманізму, а будучи веґетаріянцем він викликав серед заздрісників підозріння, які обвинувачували його в єресі. Сковорода добровільно зрезигнував зі своєї посади в 1768 р. і став всенародним учителем. Сковорода подібно як колись Сократ почав мандрувати по всій Україні, вчив на ярмарках, під час відпусток, свят, давав принагідні доповіді по манастирях, у приватних хатах дідичів, козаків, приятелів. Як він заповідав свій приїзд, то туди вже з'їздилися й приходили люди зі всіх сторін. Таким чином уже в XVIII ст. Сковорода організував перші „літаючі" народні університетські виклади, які є так популярні, напр., у сьогоднішній Польщі, тож не даром його названо „українським Сократом". Хоч твори Сковороди не були друковані, одначе вони ходили у відписах з рук до рук. І так мандруючи з місця на місце, Сковорода тихо і непомітно помер в пасіці одного свого учня в селі Іванівка, Харківщина, 9-го листопада 1794 року.

По професії Сковорода був учителем. Це було його улюблене звання, яким він жив, постійно його виконував у школах, чи в мандрівках між народом, чи як домашній учитель у землевласників-дідичів. Більшість його творів написані як підручники, призначені для користування учнів-студентів. Його вчення своїм змістом випереджувало на десятки, а то й на сотні років його сучасників і тому доходили до конфлікту зі шкільною владою. Тому Сковорода волів скорше зрезигнувати зі своєї посади, ніж учити проти свого переконання. Він хотів залишитися сам собою та служити правді. Сковорода увів як на той час нову методу навчання, яка полягала на прямому й безпосередньому та індивідуальному контакті з учнями.

На основі обсервації їхнього характеру і здібностей, перевіривши їхні життєві ідеали, Сковорода спрямовував своїх учнів на найбільш властивий їм шлях до їхнього розвитку та згідно з їхніми природними здібностями.

У своїх творах, Сковорода присвячує багато уваги питанням педагогіки, а також етики і соціології. Всі ці питання тісно пов'язані з цілістю його філософії. З цією метою він пише окремі трактати, такі як: „Азбука світу", „Душевний мир", „Благородний Еродій", „Убогий жайворонок" та цілу низку байок з повчаючим змістом. Свої поучення він ілюструє прикладами або використовує символіку.

Педагогіку треба б уважати як мистецтво викладання даної дисципліни й знань, що має виховати й довести учня до певного рівня чи стандарту думання, якости характеру, культури, до набуття загального та професійного знання і вироблення власного світогляду. Педагогіка нерозривно пов'язана з обов'язуючими нормами соціології, релігії та світогляду нації в означеному часі і просторі. З цього випливає, що існує національна педагогіка для кожного народу. Її засади творяться на самоусвідомленні та встановленні власного праобразу — ідеалу людини. За таке самоосвідомлення й віднайдення та встановлення ідеалу української людини саме змагається Сковорода у своїх поглядах.

Основою педагогіки Сковороди є принцип вроджених здібностей, таланту і вродженого почуття обов'язку. На думку Сковороди, вроджений талант це „утаєна" іскра Божа в людині, це Божественний первень її душі. Тож основне завдання учителя — це розвинути й плекати вроджені здібності учня, пізнати та вивчити характер дитини, щоб допомогти розвинути її талант до найвищого ступня. Праця і звання повинні відповідати здібностям і характерові людини й тоді вона може бути вповні щасливою. Суспільні нещастя постають з того, — каже Сковорода, — що люди дуже часто беруться не за своє діло. Свої думки Сковорода ілюструє у своєму творі „Азбука світу", наприклад, такими символічними образами: „Смішно коли вовк грає на сопілці, а медвідь танцює, але коли вовк стає пастухом, а медвідь монахом — тоді це вже не жарти, але небезпека."

Нехтування принципу таланту та почуття обов'язку Сковорода уважає причиною суспільного нещастя. Усунення цих причин нещастя являється побудовою щасливої спільноти.

Характерним і своєрідним поглядом Сковороди — це розуміння і мотив праці. Він уважає, що вільна, надхнена, радісна й творча праця забезпечує людині розвиток і щастя. Сковорода каже, що праця повинна бути для людини, а не людина для праці. В цьому і є оригінальність Сковороди, при чому він відкликає плютократичне розуміння праці як засіб до збагачення. Гармонія спільноти повинна забезпечуватися щастям у праці.

Велике виховне значення мають притчі та байки Сковороди в яких він наголошує виховання молоді. Сковорода трактує байку як засіб для виложення своїх ідеалів. У байках він аналізує людські вдачі, обсервує людську поведінку та їх взаємовідношення, описує людські характери, так що Сковороду можна вважати за батька т. зв. „бігейворизму", (behavior science).

На закінчення слід зазначити, що обидва, Коменський і Сковорода, хоч жили в різних часах і різних краях, були великими вчителями не тільки своїх народів, але радили загальне навчання в рідній мові для всіх людей у всіх країнах. Воне ввели нові педагогічні методи й їх можна вважати піонерами модерного шкільництва.

(Кінець)

У Родезії буде продовжуватися громадянська війна — заповідають чорні партизани

Лондон. — Лівий Патріотичний Фронт у Зімбабве-Родезії, який не визнав теперішнього коаліційного чорно-білого уряду і продовжує збройну партизанську війну проти нього, буде робити це надалі, без уваги на скликану на 10 вересня ц. р. конференцію у цій справі до Лондону — заявив лідер Патріотичного Фронту Джошуа Нкомо.

Він не відповів на запрошення від британського прем'єра Марґарети Тачер, щоби прибути на ту конференцію і свій приїзд узалежнив від попередньої згоди на засадничу вимогу Фронту: щоби в незалежній Зімбабве-Родезії державним військом стали збройні відділи теперішніх партизанів. Патріотичний Фронт вимагає теж радикальної ревізії, на базі якого створено коаліційний чорно-білий уряд під проводом чорного єпископа Абеля Музореви: хоча білий уряд Іяна Смита погодився передати більшість міністерських портфелів чорним, проте білі, які становлять цілком незначну меншість у Родезії (220,000 проти 6 і пів мільйона), мають надалі у своїх руках велику земельну власність, більшість промислу й торгівлі і поліційно-військовий апарат.

РЕЗОЛЮЦІЇ

Схвалені 5-им З'їздом Об'єднання Сеньйорів УНС, котрий відбувся в днях 20-25 травня 1979 року на Союзівці в Кергонксоні:

1. Зібрані на п'ятому З'їзді на Союзівці сеньйори Українського Народного Союзу пересилають найщиріші привітання:
   а) Достойному Сеньйорові Сеньйорів, Незломному Ісповідникові Христової й Української Правди Їх Блаженству Патріярхові Йосифові, який в цьому році закінчив 87 років свого трудолюбивого життя,
   б) Первоієрархові Української Автокефальної Православної Церкви, Блаженнішому Митрополитові Владиці Мстиславові,
   в) Всеукраїнському Євангельсько-Баптистському Братству,
   г) Українському Євангельському Об'єднанню в Північній Америці,
   ґ) Безстрашному борцеві за національні права і державну самобутність українського народу Валентинові Морозові, якому Всевишній дозволив перетривати 13 років в совєтських тюрмах та каторжних таборах і щасливо прибути у вільний світ для дальшого голошення святої правди про Україну.
2. З'їзд прийняв до відома рекомендацію схвалену Головним Урядом УНС на травневому, цьогорічному засіданні про зобов'язання Екзекутиви УНС, можливо в короткому часі, розпочати будову апартаментового дому для старших віком членів УНС на терені Союзівки, як також заяву Головного Предсідника д-ра Івана Флиса на нашому з'їзді про намір Екзекутиви можливо скоро побудувати дім для Сеньйорів УНС за державні, або в міру можливостей за Союзові гроші. Для підготовки цього буде утворена окрема комісія, в склад якої увійдуть члени Головного Уряду, Об'єднання Сеньйорів УНС та фахівців.
3. З'їзд звертається з закликом до Організаційного Відділу, Округ та Відділів УНС, щоб вони допомогли закласти в союзових осередках клюби сеньйорів для поліпшення та збагачення їхнього життя, допомагаючи їм у продовжуванні громадської, культурної і товариської діяльности для добра української спільноти.
4. З'їзд звертається до Головного Уряду УНС з проханням відкрити постійний, окремий уряд діловода в УНС для полагоджування справ старших віком членів УНС та справ зв'язаних з організацією та побудовою дому для них.
5. З'їзд висловлює побажання, щоб старші віком члени УНС заздалегідь подбали про відповідні завіщання останньої волі, не забуваючи в них про записи на українські громадські цілі.
6. З'їзд звертається з апелем до Українського Лікарського Товариства в Америці, щоб подбало про створення окремої, геронтольогічної комісії, з якою могли б контактуватися УНС і Об'єднання Сеньйорів.
7. З'їзд надіється, що Редакція „Свободи" з належною увагою і своєчасно поміщуватиме в газеті власні та надіслані матеріяли, зв'язані з проблемами старших віком членів УНС та нашого Об'єднання.

За Резолюційну Комісію
мгр Микола Аврамчук

Звернення Управи Об'єднання Сеньйорів УНСоюзу

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Управа Об'єднання Сеньйорів УНСоюзу інформує, що всю кореспонденцію у зв'язку із сеньйорами УНС відтепер треба пересилати на адресу: Association of Seniors of the UNA, c/o Ukrainian National Association, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Управа рівнож спростовує помилку, яка трапилася в ранішому числі „Свободи" відносно прізвищ членів Управи. Правильно має бути: голова — мгр Микола Аврамчук, а секретар — д-р Галина Носковська-Гірняк.

СПРАВА ЗВІЛЬНЕННЯ АНАТОЛІЯ ЩАРАНСЬКОГО ЗНОВУ АКТУАЛІЗУЄТЬСЯ

Вашінгтон. — Із дисидентських джерел інформують, що стан здоров'я Анатолія Щаранського, відомого дисидента в Совєтському Союзі і жидівського активіста, значно погіршився і тому його дружина Авіталь Щаранська, яка тепер перебуває в Єрусалимі, робить заходи, щоб зрушити з місця справу його евентуального звільнення з ув'язнення.

Щаранського, як відомо, засудив московський суд на 13-річне ув'язнення, мовляв, за шпигунство в користь З'єднаних Стейтів Америки і за ведення антисовєтської пропаганди, хоч сам президент Джіммі Картер заявив, що Щаранський ніколи не співпрацював з розвідкою ЗСА.

Авіталь Щаранська зверталась також телефонічно у цій справі до державного секретаря ЗСА Сайруса Венса й інших американських впливових політиків, але не застала Венса у Вашінгтоні, бо він тоді перебував в Південній Америці. Враховуючи важливість справи, державний секретар Венс відтак сам потелефонував до п-і Щаранської і цікавився станом здоров'я її ув'язненого мужа. У розмові з'ясовано, що уряд ЗСА має постійно на увазі справу Анатолія Щаранського. Білий Дім навіть доручив американській амбасаді в Москві систематично інформувати Вашінгтон про стан здоров'я Щаранського і про всі справи пов'язані з його особою.

Авіталь Щаранська зустрінувшись з кореспондентами, заповіла, що розпочне також інші акції в намірі звільнення свого мужа.

НА ОСЕЛІ ОДВУ...

(Продовження зі стор. 1)

слова. Організатор УНСоюзу привітав молодих таборовиків, які прибули з так далеких околиць, як напр. зі стейту Фльорида. Тут він погратулював пані Орисі Петрині-Джансон, яка привезла на табір сина Якима і доню Дарію з Ст. Пітерсбургу, Фльорида, їдучи до „Ольжичівки" аж три дні. Він також висловив признання Управі табору, а особливо „сестричкам і братчикам" за опіку меншими таборовиками. Відтак вручив всім таборовикам діточий журнал „Веселка" і кольорові олівці з адресою УНСоюзу. Згодом зроблено спільну фотографію, а головна опікунка табору п-і Раїса Куделя в імені зібраних зложила подяку представникові Союзу.

Управа табору заявила, що число таборовиків зміняється кожного тижня, тому, що одні залишаються на кілька тижнів або цілий сезон, а інші затуживши за родичами покидають табір вже після першого тижня, навіть через кілька днів. Найбільше буває 50 дітей, а під час відвідин табору автором статті було 10 хлопців і 8 дівчат, не враховуючи „сестричок і братчиків".

Програма таборовиків подібна до інших таборів, ранком спільна молитва, піднесення американського і українського прапорів, а пізніше руханка й смачне снідання. Відтак заняття: українська мова, спів, деклямації, приготування до виступу перед родичами, прогульки, купання, різні гри та інше. Не можна поминути і того, що кожної середи таборовики мають спільну забаву. Але до таких забав таборовики приготовляються як старші на баль інженерів. Дівчата годинами приготовляють зачіски, а хлопці прасують як можуть штани, бож для багатьох це перший танок. А хто з нас не пам'ятає першого танку, а „молодість не вернеться..."

Пишучи про таборування дітей на Оселі, тут слід згадати і те, що Оселю закупила Головна Управа ОДВУ в 1956 році, яка охоплює понад 420 акрів землі. Тому, що „Ольжичівка" є положена близько центральних доріг-„гайвеїв" і віддалена від Філядельфійської метрополії тільки на 75 миль, то головна Управа ОДВУ в перших днях по закупі Оселі вирішила створити там український центр, де можна відбувати різні імпрези. В зв'язку з цим там збудовано залю для імпрез, басейн для купання. В році 1966 збудовано в гуцульському стилі УКатолицьку церковцю-каплицю з тесаних бальків, де нема ні одного залізного цвяха. Патрон церковці — Андрій Первозванний. Біля неї є також і гуцульська дзвіниця з стародавнім українським дзвоном. Під час літа тут кожної неділі відбуваються Богослужби, які служать довколишні священики. Зараз тут служить парох УКЦеркви в Палмертавні о. Роман Мартинюк, а хором диригує Василь Пізор. Найдовше служив тут Богослужби парох УКЦеркви в МекАду о. Богдан Левицький, бувший капелян колишніх вояків 1-ої Української Дивізії УНА.

В околиці церковці є висипана висока могила з хрестом на вічну славу героям. Могилу посвячено 1971 року і на вмурованій таблиці написано „На вічну славу Українському Революціонерові". А в 1977 році посвячено пам'ятник патрона Оселі Олега Кандиби-Ольжича. Під час посвячення пам'ятника, який є побудований на одному з найкращих місць оселі, головним промовцем був головний провідник ПУН Олег Штуль-Жданович.

Не можна поминути і того, щоби не згадати, що перед головним будинком ростуть два здоровенні дуби. Посадили їх у 1957 році головний провідник ПУН св. п. полковник Андрій Мельник і чільний лідер ОДВУ св. п. проф. Олександер Ґрановський.

Багато змінилося на Оселі від часу посадження історичних дубів. Тут не лише відпочивають „вакаційники", тут різні організації та установи вдбувають свої з'їзди-наради. Тут кількакратно союзові Округи Пенсильванського стейту відзначали ювілеї Батька Союзу й бабуні „Свободи". Тут кожного року станиці Братства кол. вояків 1-ої Української Дивізії УНА відзначають свої річниці, а восени влаштовують традиційне „печення бараболь". Всі наради й з'їзди ОДВУ відбуває також на своїй Оселі. Для кращої вигоди гостей в 1977 році побудовано нову простору залю, яка вміщує понад 500 осіб. Тепер у цій залі кожної суботи відбуваються імпрези таборовиків, а відтак забави з танцями, під час яких грають відомі українські оркестри. Участь у забавах та імпрезах беруть гості з довколишніх місцевостей, як Алентавн, Бетлегем, Палмертовн, Істон, МекАду, Бервік, Редінґ і Честер. Більшість гостей приїжджає з Філядельфії, Ню Йорку й дальших місцевостей, як Клівленд, Чікаго, Детройт, а також і з Канади.

Не можна поминути, щоби не згадати про сусідів Оселі. Це ті українці, які закупили від Оселі землю-льоти, на якій побудували гарні доми й дехто з них туди приїжджає під час літа, але більшість туди переїхали на стало мешкати. Тепер в околиці Оселі мешкає вже понад 50 українських родин. На Оселі українські пчолярі передержують пчоли, а головним пчолярем тут є відомий союзовий і політичний діяч Михайло Хомин, який пробує наслідувати славного пчолярського корифея з Ню Йорку, Сурмача.

Слід згадати й те, що в сусідстві Оселі є модерний мотель „Наталія", власниками якого є подружжя Наталія і Зенон Винявські. Мотель має простору залю на забави, є відкритий цілий рік, а також увесь час відкрита кухня з смачними українськими стравами.

На закінчення треба додати, що на Оселі є модерні тенісові корти, площі для гри в копаний м'яч, басейн до плавання. Також є кімнати до винайму для гостей, а до того весь час є відкрита українська кухня. Для любителів напитків — аж дві бари, а для танців — дві великі залі.

Власником Оселі „Ольжичівка" є головна Управа ОДВУ, головою якої є відомий науковець і суспільно-громадський та політичний і союзовий діяч проф. д-р Богдан Гнатюк. Головою Управи Оселі є Михайло Белендюк, а господарями, що мешкають тут повний рік і опікуються Оселею — Іван Попель і Зенон Михайлевський.

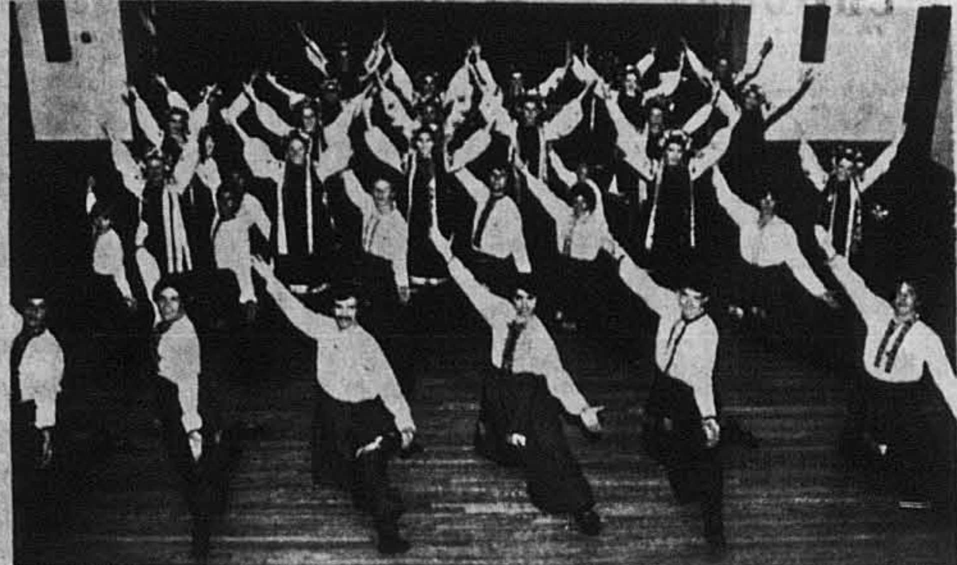
СПРОСТОВАННЯ

У вістці „Інформаційний бюлетень" повідомляє про заворушення в Дніпродзержинську та концтаборі", що її редакція „Свободи" одержала від Пресової Служби ЗП УГВР і яка появилася в ч. 183 „Свободи" (вівторок, 14-го серпня 1979 р.), трапилася помилка, бо текст мав бути: „Друкуємо витятки, того звернення. Його повний текст появиться у в-ві „Сучасність" у збірці всіх дотеперішніх випусків Інформаційного бюлетеня":

„Групі сприяння виконанню Гельсінкських угод на Україні від засудженого Могилевського Олександра Івановича, нар. 1954 року, засудженого за ст. 206 ч. III на термін 7 років 7 місяців 11 днів ув'язнення особистому режиму. Копія Генеральному прокуророві СРСР."

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Українці на Фестивалі Націй у Міннесоті

Український Танцювальний Гурток у Твін Сіті. Перший ряд, третій з ліва хореограф Ярослав Білий.

Почавши від 1932 року під спонзоратом Міжнародного Інституту Міннесоти та при співучасті багатьох національних груп, щотретього року відбувається у Міннесоті Фестиваль Націй. Це триденне святкування щоразу збільшується та збагачується новими етнічними групами. Цього року воно вже розвинулось настільки, що Міжнародний Інститут найняв не тільки великий круглий будинок „Сивік Сентер" у Ст. Полі, але й долучену до нього стару авдиторію цього міста. При співучасті 45 національностей обох наших міст, у цих приміщеннях приготовано в днях 4-5-6-го травня ц. р. виставки народного мистецтва, продаж етнічних подарункових річей і притаманних для кожної етнічної групи страв та покази ручної роботи (плетення, ткання, тесання голляндських дерев'яних черевиків, видування шкла, і т.п.). Щовечора 12-13 етнічних груп забавляло присутніх виступом народних танків, кожного дня інші групи у своїх кольорових народних одягах приносили насолоду тисячам глядачів. Протягом трьох днів навідало цей Фестиваль понад 50, 000 осіб.

Уже від довгих років, чи не від самого початку зорганізування Фестивалю, українська громада наших міст традиційно брала участь у цьому Фестивалі. Як же ж можна не використати такої прекрасної нагоди, щоб не похвалитися перед американською публікою своїм мистецтвом та смачними стравами?!

Головним координатором участи української громади у Фестивалі цього року став Іван Вакіряк. Приготуванням виставки народного мистецтва зайнявся місцевий 110-ий Відділ Союзу Українок Америки (під наглядом Ірми Корсунської та Мирослави Гринчишин), який приготував гарну виставку українських сорочок і блюзок. Про страви в перші два дні подбали членки Української Православної Ліги при церкві св. Михаїла в Міннеаполісі (під керівництвом п-і Ольги Крочак), а в третій день взяв на себе цю роботу місцевий 15-ий Відділ Українського Золотого Хреста (під наглядом Надії Каркоць). Українська крамниця (пань Процай, Перчишин та Луців) виставив багато гарних експонатів українського народного мистецтва до продажу.

Виступом у головній вечірній програмі зайнявся хореограф Ярослав Білий. Завдяки своєму батькові, замилування до українських танців розвинулось у п. Білого ще замолоду, живучи в Лонґ Айленді, Н.Й. Одружившись з Оксаною Левицькою, він переїхав з Ню Йорку напостійно до Міннеаполісу, міста перебування своєї дружини. Тут, при відданій допомозі своєї дружини Оксани, як в адміністративному, так хореографічному характері розпочав працю з невеликою групою танцюристів, яка охоплювала студентів та студенток середніх та високих шкіл наших міст. Протягом короткого часу він підготовляв їх до першого виступу в рамках концерту українського хору „Дніпро" в січні 1978 року, де своїм танком вповні приєднав собі глядачів.

Ширша американська публіка вперше познайомилася із його Українським Танцювальним Ансамблем у вересні 1978 року, коли він виступив з ним у змаганнях Аматорського Таланту під час Річного ярмарку Міннесоти, де здобув першу нагороду. Ця нагорода включала велику грошову суму, контракт на 20 виступів Ансамблю під час Річного ярмарку Міннесоти в 1979 році (протягом 10-ох днів), та право на двогодинне безплатне вживання студіо для запису музики до танків. Очевидно, що після такого досягнення Ансамбль почав одержувати різні запрошення на виступи від американців, які п. Білий завжди приймав.

Для виступу на Фестивалі Націй п. Білий підготував групу з 40 танцюристів. Протягом довгих тижнів він працював з танцюристами щотижня по два рази, вимагаючи від них посвяти, абсолютної уваги і послуху. Як показалось на виступі, Я. Білий своєю залізною дисципліною і відданою працею поставив Ансамбль на висоту професійної групи.

Виступ Ансамблю був захоплюючий. Сорок душ танцювало, як нанизані на ниточку, без однієї помилки, без одного неправильного кроку чи зайвого руху. Кольори нових костюмів пишалися як величезний букет квітів серед поля. „От, цвіт України! Що за краса та наша молодь!" — приходили думки і зворушення.

Сама хореографія танку, розуміння сценічних вимог, розуміння комбінації кольорових ефектів та влалий уклад групових рухів у відношенні до рухів солістів — все це виявляло сценічні здібности хореографа та його обзнайомлення з нюансами та ефектовністю танку.

Коли закінчився танець то арена, яка була майже вся заповнена людьми (а вона вміщає біля 8-10.000!) гуділа від оплесків, гуків та свистів. Нарешті присутні ще і стоячою овацією нагородили танцюристів.

Захоплення було безконечне. Не тільки у нас, які, очевидно, з дуже суб'єктивними почуттями приглядалися до виступу, але не-українців, які підходили після програми до нас, щоб хоча словом висловити свій подив і захоплення:

— Чи ви їх спровадили з Ню Йорку?... Чи може вони приїхали з України на цей виступ? —

— Це наші власні діти! — була наша горда відповідь, та вони з недовір'ям дивились на нас, мовляв, "ви жартуєте!..." Багато з них залишилося зумисне на повторну програму того ж вечора, щоб ще раз побачити танцюристів „з України"...

Меншою групою виступив Ансамбль ще двічі в „Кабареті" — на тому самому Фестивалі підчас денної програми, але в інші дні, і за кожним разом одержав грімкі оплески від публіки. Ансамбль присвятив обидва ці виступи, як теж і виступ у телевізії (WCCO TV, Channel 4) перед відкриттям Фестивалю недавно звільненим дисидентам, зокрема Валентинові Морозові та Георгію Вінсові. Виступ молодших танцюристів числом біля 20 осіб у денній програмі для дітей був також заслугою п. Білого.

Усі ми були незвичайно горді з цього досягнення нашої молоді і з признання, яке вона одержала від американської публіки. І все це завдяки молодій, ентузіястичній і енергійній людині, яка, приїхавши до нас, зуміла побачити той потенціял, який був прихований у нашій молоді, зуміла привести до нового життя і розбудувати ансамбль на тих руїнах, які залишили за собою інші танцювальні групи і нас так гідно зарепрезентувати. За цю працю п. Білому належиться наше признання і велике спасибі.

Хочу вірити, що вся наша громада, без огляду на приналежність до організацій чи церков, зрозуміє вагу існування такого прекрасного репрезентаційного ансамблю і всіми силами буде його морально і матеріяльно підтримувати.

Зірка Ґренджа-Донська.

Український Харчевий Кіоск Членкині 15-го Відділу УЗХ: сидять з ліва — п-і Зірка Данилюк і п-і Надія Каркоць, стоїть — п-і Алла Правдюк.

МАЛЬВА ЛАНДА...

(Закінчення зі стор. 1)

„наклепницькі антирадянські матеріяли". Щоб ми не зробили з Чорноволом — це наша приватна справа і цього не треба розголошувати. Згідно з словами начальника міліції — я єдина людина в районі, яка займається такою (антирадянською) діяльністю. Про сконфісковану книжку він сказав, що вони не знають, що в ній написано — не можуть навіть розібратися на якій вона мові — „можливо у ній щось антирадянське" (при цьому він взяв зі столу Кримінальний кодекс і сказав: Стаття 62... ст.70 КК РСФСР). Про крадіж і грабунок начальник цього разу не говорив. Він лише висловив обурення, що я відвідала Чорновола — Чорновіл приїхав до батьків, мені з ним зустрічатися не потрібно. Залишила йому заяву, в якій написала, що запитання „чому я тут", або чому я відвідала Чорновола — це втручання у моє приватне життя; написала теж, що мене затримали і обшукали незаконно.

Хочу розповісти про „зустріч", яку власті влаштували В. Чорноволу. Він летів рейсовим літаком Іркутськ-Київ, який повинен був прибути 8 квітня о год. 5:20. В останній хвилині посадку літака відмінили (буцімто через метеорологічні умови) і літак приземлився у Сімферополі, де простояв понад 6 годин (хоч рівночасно інші літаки з Сімферополя відлітали до Києва). Коли, нарешті, з 6-годинним спізненням літак приземлився в Києві, на Чорновола, біля самого літака вже чекала міліцейська машина — один з пілотів викликав його з пасажирського сальону і міліція його забрала. Міліцейська машина, в якій були офіцери в цивільному одязі і полковник МВД, доставила Чорновола до автобусової зупинки і його відразу відіслали до Звенигородки (звідкіля ходять місцеві автобуси до Ольхівців).

На заяву Чорновола, що його скеровують незаконно, що, згідно з виданими йому владою документами, він має право зупинитися на кілька годин у Києві, де його чекає дружина, яка спеціяльно приїхала зі Львова (Чорноволу не дали дізволу відвідати під час відпустки Львів, в якому він жив до часу арешту в 1972 році й де живуть його дружина і син), чиновники запевнили його, що „дружина з квіточками" чекає на нього в Звенигородці...

Тимчасом дружина і друзі Вячеслава (в руках у нас, дійсно, були квіти), занепокоєні його відсутністю, намагалися довідатися, що трапилося... Начальник Київського аеропорту „Бориспіль", відповів занепокоєній дружині, що її чоловік залишився у Сімферополі в ресторані, очевидно, заснув, а аеропорт за пасажира відповідальности не несе.

О 6-ій годині вечора того ж дня (неділя) дружина Вячеслава, не довідавшись де її чоловік і що з ним трапилося, від'їхала до Львова, щоб на час встигнути на роботу. За трудовою дисципліною родичів в'язнів сумління слідкують дуже ретельно..."

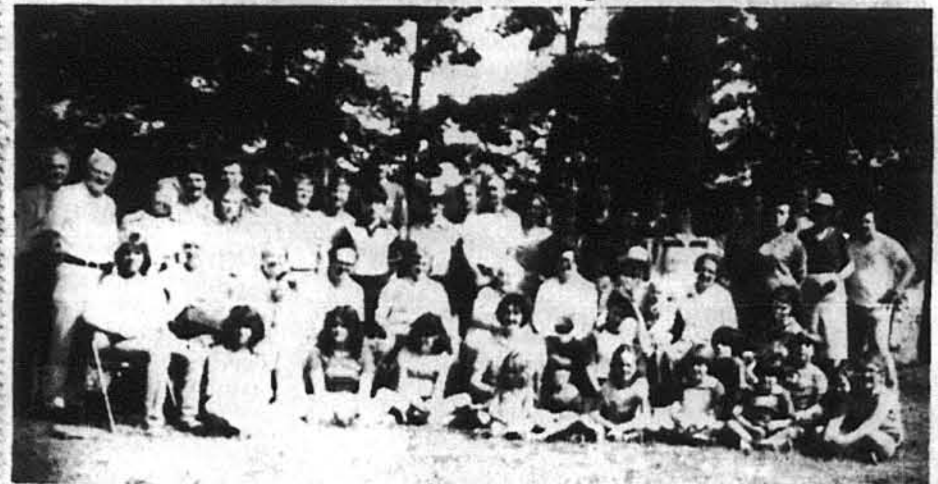
Замість квітів на свіжі могили
бл. п. Інж. Адріяна Лапичака
і
бл. п. Михайлини Мосори

$10.00 на УСВТ „Чорноморська Січ" в Нюарку, Н. Дж.,
$10.00 на Суспільну Опіку при 28-му Відділі Союзу Українок Америки в Нюарку, Н. Дж.

складають
Ярослав і Ярослава БУКАЧЕВСЬКІ

Замість квітів на свіжу могилу
нашого Дорогого і Незабутнього Шваґра
бл. п.
АДРІЯНА ЛАПИЧАКА
на відбиванкову ланку при УСВТ „Чорноморська Січ"
зложили 60.00 долярів
Мирослава, Роман і Андрій БОГАЧІ

Друга зустріч українців південної Каролайни і Джорджії

Друга Зустріч Українців Джорджії і Південної Каролайни. Четвертий (зліва) сидить д-р П. Слоньовський, п'ята п-і А. Марченко, а сьома — Єлена Пстрак.

Життя зорганізованих українців стейту Джорджія має свої досягнення й проблеми, але воно має своє значення для поширення знання про наш нарід між населенням цього стейту. Від останнього нашого допису відбулися тут такі українські імпрези: 17-го грудня 1978 року відбулася Миколаївська імпреза школярів української школи з участю батьків і гостей, а рівнож 22-го грудня виступ цих учнів з українськими колядками в ОМНІ — Міжнародному Центрі міста Атланти на Різдвяному фестивалі, що був зорганізований Радою Міжнародних Організацій Атланти. 13-го січня відбулася українська зустріч нового року. 8-11 березня відбувся в Торговельному Центрі Ленокс Скверу Інтернаціональний Фестиваль Атланти, в якому українці влаштували показ і продаж українських мистецьких виробів і показ писання українських писанок. 25 березня відбувся концерт з відповідною доповіддю в честь Т. Шевченка, на якому співав хор під диригентурою пані Лариси Темпел-Барабаш, і на якому дригентка зі своєм сином Данилом відіграли (мати на піяно, а син на чельо) — музичну композицію: „Думи мої, думи мої". Їхнє мистецьке виконання цієї точки програми зробило надзвичайне враження на присутніх. 29-го квітня відбулися річні Загальні Збори Асоціяції українців Джорджії, на яких обрано нову управу. Президентом на дальшу каденцію обрано пані Аллу Марченко.

Остання імпреза, про яку ми тут хочемо дещо більше написати, це була Друга зустріч-пікнік українців стейтів Джорджія і Південної Каролайни, що відбулася в неділю, 6-го травня, в Міслето Державному Парку в східній Джорджії недалеко границі Південної Каролайни. Ця зустріч була числом учасників дещо менша від попередньої. Причиною тут могла бути невиразна погода. Тільки десь по полудні небо прояснилося і присутні могли втішатися гарною погодою та могли приємно провести спільно час у товариських гутірках і за спільним обідом. Між учасниками було кілька нових українців, а також були чотири особи жидівського походження. Три з них тільки три дні тому прибули з України. Вони дещо розказували про сучасну дійсність в Україні. На цьому пікніку була голова Організації Українців Південної Каролайни — п-і Єлена Пстрак, уступаючий президент АУДжорджії — адвокат д-р П. Слоньовський і його наступниця п-і А. Марченко. Пікнік був закінчений спільною світлиною, яку зробила пані Люба Башнан, наша українка, сама професійний фотограф, що мешкає у Клемсоні, Південна Каролайна. За це їй належиться особлива подяка.

Цей пікнік, як і ця зустріч, має своє особливе значення, зокрема, коли взяти під увагу, що наших людей на півдні ЗСА живе небагато і вони дуже розкинені на цьому терені.

На всякий випадок подаємо тут адресу нової президентки Асоціяції Українців стейту Джорджія: Mrs A. Marchenko, 810 Old Campus, Atlanta, Georgia 30328.

В. Боровський

Виступ піяніста Богдана Сперкача у Торонто

Дня 6-го травня по обіді, в залі Сінт Лоренс Сентер, виступив вперше зі своїм самостійним концертом у Торонто молодий піяніст Богдан Сперкач з Маямі, Фльорида. Мешканці Торонто, які читають українську пресу з Америки, вже роками читають про нього, як про дитину-віртуоза, дитину-„вундеркінда". І нарешті прийшла перша нагода почути Богдана в Торонто. Богдана, який вже в міжчасі виріс в молодого мистця, який осягнув ступонь „Мастер оф Мюзік", в минулому (1978) році в Маямському університеті.

Що ж ми читали досі про Богдана Сперкача? „Журнал" з 20-го січня 1966 р. в Маямі написав статтю про малого Богдана під заголовком „At ten he is a piano genius". Автор Джін Веллен кемп називає цю малу дитину „артистом зі золотим тоном і технікою" ... Малому Богданові було тоді 10 років і він грав 3-ий Концерт Кабалевського з Мололечою Симфонічною Оркестрою у Маямі. „Нюз-Пост" з 20-го січня писав про той самий концерт: „В концерті виступить 10-літній віртуоз" ... та згадав там про попередні успіхи Богдана.

Композитор Василь Шуть писав у „Свободі" з 2-го липня 1966 року з нагоди Франківського концерту, на який малий Богдан їхав з батьками три дні з Фльориди автом — „ ... малий хлопець сидить у першому ряді втомлений і куняє з втоми та чекає своєї черги. І толі втомлена дитина встає, перед нами артист і неочікувано глибокі акорди ... примушують здригнутися..."

А от офіційний орган „Нешенел Ґілд оф Піяно Тічерс оф ЮСА" („Піяно Ґілд Ноутс" за травень-червень 1965, Остін, Тексас) пише про всеамериканський конкурс грамофонних пластинок, „Quadrennial Piano Recording Competition", в якому брало участь 62,913 молодих адептів музики в 28 категоріях, від феноменально здібних дітей до молодих артистів, які вже покінчили університетські студії. Перше ці молоді люди мусіли взяти участь у стейтових авдиціях. Ті, що їх пропустили, змагалися поміж собою. Поміж світлинами переможців був і 9-літній Богдан, учень тоді проф. Наталі Климкович, що крім першої нагороди осягнув ще грошову нагороду та сім золотих медаль!

У травні того ж року малий Богдан осягнув найвищу оцінку в Крайових фортепіянних авдиціях, граючи дві так звані „інтернаціональні програми", а це 30 клясичних приписаних творів, і всі з памяті!

Теодор Терен Юськів писав у „Америці" 31-го липня 1968 року з нагоди виступу Богдана на Союзівці: „... Це 12-літнє хлоп'я ... грає з ноншалянцією, без зайвої екзальтації, з подивугідною технікою, і блискучою пам'яттю ... У нього, крім техніки, жевріє ще темперамент, а передусім — душа. І найкраща гра без душі — це віртуозність, з душею — це мистецтво!"

9-го листопала 1968 року „Маямі Геральд" писав про 13-літнього піяніста Богдана Сперкача, що він гратиме з Молодечою Маямською Оркестрою 3-тю частину 2-го Концерту Рохманінова...

В 1974 році Богдан дістав першу нагороду в „Колідж-ієт Артіст Авордс" — це змагання спонзоровані Асоціяцією Учителів Музики Фльориди. В 1975 р. виграв нагороду у „Фльорида Атлантік Мюзік Ґілд Компетішен".

І так можна довго перегортати пресу та читати згадку про надзвичайну дитину, піяніста Богдана Сперкача.

Музику зачав він вчитися 6-літнім хлопчиком у проф. Юрія Оранського у Філядельфії, переїхавши до Маямі — у проф. Наталі Климкевич, а зголом став учнем Розаліни Сакштайн, з якою скінчив університет в 1976 р. „ сумма кім ляуде" і з якою і осягнув „мастер деґрі", даючи свій самостійний іспитовий концерт 8-го жовтня, 1978 року в концертній залі Маямського Університету.

І от Торонто!

Свою програму почав Богдан Сонатою оп. 57, г.зв. „Апасіоната" — Бетговена, в якій вже від першої нотки відчувалася щирість, темперамент та динамічність виконавця.

Соната ч. 10 оп. 70 Скрябіна зачарувала присутніх своїми „іншими" атрибутами — гармонізацією, мелодийністю та настроєм, які так гарно передав молодий піяніст. Найбільш переконливо та влумливо в першій частині програми вийшла „Вало Д'Оберман" (Долина Оберман) Ліста, в якій відчувалося глибоке розуміння твору гостем — піяністом.

По перерві ми почули „Другу Рапсодію на українські теми" Миколи Лисенка, виконану зі щирістю та теплом.

„П'ять Прелюдій" Бориса Лятошинського — це наче п'ять перлин нашої колосальної української фортепіянної літератури: чудово, контрастуючо, глибоко і оригінально, під Богдановими пальцями — звучали переконливо та захоплюючо.

На закінчення програми, два твори Шопена: „Баркароля" оп. 60 та „Польонез" оп. 53 — виконані стилево, повні настрою, темпераменту шопенівської поетичності.

Програма складна, виконана зі щирістю, спонтанністю, без зайвих так зв. „артистичних рухів", з глибиною змісту і переконливо. Про технічні проблеми — трудноші нема що її згадувати. Все звучало з легкістю, наче просто й написане для Богданових пальців... Не дивно ж, що не надто заповнена заля лунала окриками „Браво!„ , а публіка стоячи оплескувала молодого скромного гостя з Маямі, та примусила його до надлатку.

Співачка Ганна Колесник вручила молодому переможцеві вечора заслужену китицю квітів! З приємністю хочу відмітити, що Богдан Сперкач завжди у свої програмі включає твори українських композиторів. Концерт Богданові Спаркачеві спонзорував анонімний меценат. Молодому піяністові бажаємо дальшого росту та багато успіхів на вибраному нелегкому мистецькому шляху!

Оксана Бризгун-Соколик